

Sorg- og kriseplan for Klintebjerg Efterskole

Formål

Klintebjerg Efterskole har en vejledende sorg- og krisepolitik og det er ønsket, at der altid tages udgangspunkt ud fra en individuel vurdering med respekt for den berørte elev og families ønsker.

I det daglige arbejde på Klintebjerg Efterskole lægges der stor vægt på, at kontakten til eleven bygger på gensidig tillid, respekt og personligt kendskab.

Det er Klintebjerg Efterskoles generelle opfattelse, at jo bedre den daglige og løbende kontakt til de unge er, jo lettere vil det også være for skolens medarbejdere at støtte og hjælpe de unge igennem deres kriser.

En meget stor og vigtig del af medarbejderens arbejde med de unges sorger og kriser ligger derfor allerede i hverdagen.

For at arbejde med de unges sorger og kriser kan foregå på bedste vis, er det vigtigt, at medarbejderne også forholder sig til sig selv og hinanden. Planen beskriver derfor også nogle omsorgsregler for medarbejdernes arbejde med kriser og sorger.

Hvem gør hvad på skolen

Nedenstående skal afklares i forbindelse med at sorg- og kriseplanen iværksættes.

Dette sker altid mellem Forstander og den berørte elevs kontaktlærer.

Beslutningerne tages med udgangspunkt i de relationelle- og tryghedsmæssige kontakter og med øje for den overordnede ansvarsbeføjelse. Opgaver kan uddelegeres til andre men den overordnede koordinering sker mellem forstander og kontaktlærer.

- Hvem er primær ansvarlig for kontakten til familien og støtte til eleven?
- Hvordan og hvornår kontakter I familien?
- Hvem har ansvaret for at informere forskellige grupper (elever, forældre, personale)?
- Hvem sørger for de praktiske ting?
- Hvem føler eller deltager i undersøgelser, møder, begravelser mv.
- Hvem støtter og sparer med den ansvarlige lærer?
- Hvad gør primærlæreren i forhold til andre opgaver i den akutte periode?

For personalet der arbejder med sorgarbejde

”Det er en helt central præmis, at for at kunne passe på en sorgramt elev, skal man også passe på sig selv. Mødet med familier, som oplever sygdom og dødsfald, kan ofte være psykisk belastende, da det fører til egne tanker om dødelighed, ligesom tidligere personlige erfaringer med kritisk sygdom og

dødsfald kan få gamle minder og traumer til at blusse op. Skal støtten til den kriseramte familie lykkes og være holdbar på lang sigt, er det derfor vigtigt, at den primære lærer har de nødvendige rammer til at varetage dette arbejde. Her er fire råd til, hvordan I kan skabe de rammer.

1. *det er altid i orden at sige fra*
2. *samarbejd om støttearbejdet*
3. *sørg for de nødvendige rammer*
4. *hav fokus på kerneopgaven og begrænsninger*

(Vejledning v. Kræftens bekæmpelse)

Sådan støtter skolen børn under kritisk sygdom i den nærmeste familie

Når familier oplever kritisk sygdom, har det også store omkostninger for hverdagen som de normalt kender den. Derfor er det vigtigt, at skolen tager initiativ til at samarbejde med familien og tilbyde sin støtte.

Nedenstående handleretninger er med til at sikre den nødvendige støtte til den berørte elev i krise/sorg.

- **Tag initiativet og afklar situationen med familien**

Kritisk sygdom dækker både korte sygdomsforløb, og forløb der strækker sig over mange år. Når man som skole får at vide, at der er sygdom i familien, er det vigtigt, at der bliver rakt ud til hjemmet og sørget for, at der er løbende dialog.

- **Sørg for god kommunikation imellem skole og hjem**

Der kan ofte ske forandringer i forbindelse med et sygdomsforløb, det er derfor ikke givet, at familien selv har ressourcerne til at informerer omkring det.

Det kan derfor være en hjælp for dem, at skolen tager initiativ til at kommunikerer med dem, og dermed også laver aftaler om, hvordan og hvor ofte der skal tages kontakt.

Den unge kan i sygdomsforløbet være yderst belastet, da de står som vidner til, at én tæt på dem kæmper for livet samtidig med, at det oplever sin egen magtesløshed.

Nogle familier kan derudover være så pressede af situationen, at der ikke er overskud til at tage hånd om den unges tanker og følelser. Barnet kan derfor have særligt meget brug for en voksen, der har overskuddet til at lytte, og som viser interesse i elevens trivsel.

Det er vigtigt, at man som skole forholder sig til den unges livssituation, så længe den kritiske sygdom varer. Også hvis forælderen bliver rask, kan der være behov for at støtte eleven til at vænne sig til den omstilling.

Det er helle ikke usædvanligt, at eleven kan have fået en frygt for at andre familiemedlemmer skal rammes af sygdom. Ved sygdomsforløb, der ender med et dødsfald, kan der være behov for en helt anden type støtte.

Konkrete aftaler med eleven

- **Samarbejd med eleven**

Den unge har brug for at blive inddraget i, hvordan skolen støtter dem i forbindelse med kritisk sygdom. Ved inddragelsen og medbestemmelsesretten gives der en nødvendig kontrol tilbage til den unge, som ellers har været dem frataget under et kritisk sygdomsforløb.

Det anbefales, at:

- Eleven kaldes til samtale, hvor kontaktlæreren fortæller lidt om, hvad skolen kan tilbyde af støtte, og hvordan situationen håndteres på linjen, for derefter at give eleven mulighed for at foreslå ændringer, ønsker eller kommenter på støtten.

Der er vigtigt i samarbejdet og i samtalerne med eleven, at der sker en direkte og alderssvarende kommunikation. Dette vil også mindste elevens eventuelle følelse af isolation og forvirring omkring sygdomsforløbet og til støtte eleven egen måde at håndtere situationen på.

Det er dermed også vigtigt at hjælpe linjen med at forstå, hvad det er som foregår. På en efterskole er det svært at skjule når én er i sorg eller krise grundet kritisk sygdom i familien. Elevens reaktioner vil dermed være svære at skjule når man opholder sig tæt sammen i hverdagen. Sørg derfor for, at klassen er indviet i, hvad der foregår og tal om, hvad det vil sige at være en god ven – dette skal selvfølgelig altid ske med godkendelse fra familien og fra eleven.

- **Afklar om der er behov for særregler i en periode**

Det at være på efterskole og væk fra den sygdomsramte, kan være svært for den unge. Det er derfor naturligt og forventeligt, at den unge oplever op- og nedture, og at dette kan have en indvirken på deres skoleliv og efterskoleophold.

Det kan være svært at være i skole, hvis man bliver overvældet af triste følelser og ikke kan koncentrere sig uden at vide, hvordan man lige håndterer det.

Det kan derfor være nødvendigt, at man som kontaktlærer sammen med eleven undersøger, om der er behov for at opsætte nogle særregler i en periode.

Her er det en fordel, hvis man inden samtalen allerede har lavet et udkast over de muligheder der er, og at de dermed kan danne udgangspunkt for samtalen. Inddrag elev og hør på deres tanker, forslag og ønsker for eventuelle særregler og hør til, hvor længe eleven selv tænker at de er nødvendige at praktisere.

Særregler kan for eksempel være: behov for ekstra fri til at tage hjem og besøge ved indlæggelser, kortere dage, behov for yderligere ro omkring måltider mm.

Når en elev mister i den nærmeste familie

En vigtig opgave for skolen i denne situation er at formidle kontakt til eleven og den berørte familie.

Kontakten kan foregå telefonisk eller ved eventuelt at mødes med familien.

Det er her en god idé at starte med at opsummere, hvad der er gået forud for dødsfaldet. Vær nysgerrig på hvordan familien klarer situationen, og hvad eleven ved om dødsfaldet.

Gennemgå derefter skolens støttemuligheder med familien, så der kan ske en tryk tilbagevenden på skolen.

- Snak med eleven om hvad han/hun kunne have brug for i hverdagen på skolen og følg op sammen løbende, da støttebehovet kan ændre sig og det dermed skal justeres på de iværksatte tiltag.

Afslutningsvist er det en god ide at aftale, hvor ofte og hvordan den videre kommunikation forgår, f.eks. igennem telefonsamtaler, sms eller Zenbi. At have faste kommunikationsveje sikrer, at skolen er opdateret på, hvad der sker i hjemmet og omvendt. Dermed bliver det nemmere at samarbejde om elevens trivsel.

Tiltag der kan være relevante at iværksætte:

- Ekstra tid med en voksen, eleven har et godt forhold til
- Arbejde i klassen med, hvad det vil sige at være i sorg, og hvordan man kan være en god klassekammerat
- Arbejde med de tætteste venner om, hvad det vil sige at være i sorg og hvordan man er en god ven
- Tilknytning til sorggruppe på skolen eller eksternt
- Aftale eventuelle særregler, for hvad eleven må gøre, hvis sorgen melder sig og der kan være behov for en pause fra klassefælleskabet
- Regulære tjek-in samtaler, hvor man i samarbejde med eleven evaluerer om der er behov for ændrede eller nye støttetiltag

Elever i krise som følge af skilsmisse, vold m.v.

Elever der oplever intense og måske også ambivalente følelser i forbindelse med oplevelser eller ændringer af livsvilkår, vil på hver deres måde reagerer på det hændte.

Det følelsesmæssige kaos nogle vil opleve efterfølgende kan forstærkes, hvis der har været øvrige faktorer indblandet, for eksempel utroskab mellem forældre, misbrug eller fysisk eller psykisk vold.

Eleven kan have følelse af sorg og tab, ensomhed og en dissideret krisereaktion.

En krisereaktion kan påvirke både fysisk og psykisk, og det er almindeligt, at eleven vil opleve en øget stress og intens tankeaktivitet. Det kan blive svært at huske ting, koncentrerer sig og skabe overblik.

De fysiske symptomer som for eksempel manglende appetit, søvnproblemer, ondt i maven, hovedpine, hjertebanken eller en følelse af ikke at kunne trække vejret ordentligt.

Oplevelserne kan have betydning for elevens selvbillede og deres efterfølgende generelle psykiske trivsel.

Kontakten til den unge er derfor vigtig – vær opmærksom på om den unge har behov for at tale om det hændte. Giv den unge lov til at være ked af det – vis forståelse for sorgen og vær opmærksom på at der er forskellige sorg- og krisereaktioner.

Når oplysninger om hændelser der kan føre til sorg- eller krisereaktioner, bliver skolen bekendt, skærpes opmærksomheden på den unge. Kommer oplysningerne direkte fra den unge eller forældrene skal der hurtigst muligt findes tid til en samtale, hvor alle parter deltager (hvis muligt). Kan dette ikke lade sig gøre, forsøges der dialog med forældrene separat. Bibeholdelsen af kontakten til begge forældre er vigtig.

I forbindelse med skilsmisse er det relevant at få oplyst følgende:

- Den unges bopæl i weekenderne
- Planer med hensyn til forældremyndighed
- Aftaler om samvær

Når skolen mister en elev

Forstander:

- Når skolen har fået besked om dødsfaldet, orienteres kontaktlæreren. Forstander indkalder derefter til formøde.
- Ved formødet deltager forstander og det pædagogiske personale. Her aftales det hvem der gør hvad, og hvordan de næste dage skal forløbe. Det er ledelsens opgave at informere resten af skolens ansatte, samt bestyrelsen.
- Alle på skolen mødes i salen til en kort samling, hvor forstander fortæller om dødsfaldet og holder en kort mindetale. Der synges en salme eller sang.
- Forstander og kontaktlæreren kontakter hjemmet, hvor de orienteres og hører til deres ønsker. Skolen orienterer om hvad der vil ske på skolen den første dag. Kontaktlæreren tilbyder et besøg i hjemmet, hvor de bl.a. fortæller om forløbet på linjen. En buket blomster medbringes.
- Ved begravelsen kan de af den berørte linjes elever og lærere, der ønsker det, deltage. Dog kun efter aftale med forældrene. Forstander skal tilbyde at deltage. Skolen og linjen sender under alle omstændigheder blomster med bånd.
- Hvis dødsfaldet sker i en ferie, gennemføres det, der er muligt af proceduren efter skolestart.
- Hvis forældrene til den afdøde elev synes det er en god idé, kan de eventuelt besøge skolen.

Når skolen mister en ansat

Lige efter dødsfaldet

Forstander underretter personalet - Ledelsen vil desuden underrette personale, som ikke er til stede på skolen. Linjerne informeres i den efterfølgende time af den lærer, der skal have klassen.

Der bør dog foretages skemarokeringer i følgende tilfælde:

- Hvis en linje har mistet sin kontaktlærer, overtager en teamlærer linjen for at give dem informationen. Teamet bør derefter være sammen med linjen resten af skoledagen.

Linjens lærere afgør, hvad der skal ske resten af dagen.

Under samtalen/samværet med eleverne er det vigtigt at huske på:

- at der tales åbent og konkret om det skete
- at der skabes mulighed for, at eleverne kan tale om det, de tænker og føler
- at tiden må have lov at stå stille

Mindehøjtideligheden for skolens elever og ansatte bør afholdes helst dagen efter meddelelsen om dødsfaldet. Der afholdes et minuts stilhed.

Om begravelsen

Forstander informerer personalet om begravelsen. Desuden spørger forstander de pårørende, om kolleger kan deltage i begravelsen. Skolen lukker i det omfang, det skønnes nødvendigt.

Tiden efter dødsfaldet - *Det er vigtigt med kollegial støtte og hjælp.*

Samtaler på linjerne efter dødsfaldet, hvor man sætter ord på tanker og følelser i forbindelse med det skete, vil fortsat have stor betydning.

Vær opmærksom på elevernes og de ansattes forskellige sorgreaktioner.

- Nogle "bearbejder" hurtigt sorgen efter dødsfaldet. Andre vil først få mærkbare reaktioner noget tid efter. Forskellige sorgreaktioner vil være almindelig - fra gråd ti latter.

Godkendt af personalet: 13. september 2024

Godkendt af bestyrelsen: 23. oktober 2024